

BESLUT
Datum
2020-07-01

Dnr
3772-20-3.1.2
Aktbilaga 4

IFRÅGASATT YTTRANDEFRIHETSBROTT

Justitiekanslerns beslut

1. Justitiekanslern vidtar inte någon åtgärd med anledning av anmälan.
2. Handlingarna återlämnas till Åklagarmyndigheten för de åtgärder som kan vara aktuella där.

Ärendet

Justitiekanslern har tagit emot en anmälan om förtal. Anmälan gäller uttalanden av rektorn för Lunds universitet som gjorts efter en dom från Arbetsdomstolen. Enligt anmälaren har rektorn i flera artiklar, tvärtemot vad Arbetsdomstolen funnit, upprepat att forskaren gjort sig skyldig till oredlighet i forskning vilket varit ägnat att utsätta henne för andras missaktning.

Justitiekanslerns bedömning

Justitiekanslern är ensam åklagare när det gäller tryck- och yttrandefrihetsbrott. Justitiekanslern är även ensam åklagare i mål som avser meddelar- och anskaffarbrott samt i mål som i övrigt avser brott mot bestämmelser i tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen.

Enligt 1 kap. 10 § första stycket yttrandefrihetsgrundlagen (YGL) har var och en rätt att meddela uppgifter i vilket ämne som helst i syfte att de ska göras offentliga i ett grundlagsskyddat medium (meddelarfrihet). Regleringen innebär att ett ingripande från det allmänna mot den som med utnyttjande av meddelarfriheten lämnat uppgifter för publicering bara kan ske när YGL medger det.

Meddelarfriheten omfattar också offentliganställda, däremot inte myndigheter eller andra allmänna organ som sådana. Den anses inte heller gälla när någon som officiellt har att företräda en myndighet uttalar sig i massmedia.

Justitiekanslern får, enligt 5 § lagen (1975:1339) om justitiekanslerns tillsyn, inleda förundersökning om det genom utredningen i ett ärende framkommer att det finns anledning att anta att en befattningshavare har begått en brottslig gärning genom att åsidosätta vad som åligger honom eller henne

i tjänsten eller uppdraget. Justitiekanslerns tillsyuppgift är av extraordinärt slag och är inte avsedd ersätta polisens och åklagarnas uppgifter inom deras normala ansvarsområden.

I detta fall har de uttalanden som har ifrågasatts av anmälaren skett på myndighetens vägnar och är således av sådan karaktär att de inte omfattas av meddelarfriheten. Anmälan avser alltså inte något som omfattas av Justitiekanslerns exklusiva behörighet som åklagare i yttrandefrihetsmål.

Brottsanmälan ska inte heller hanteras här inom ramen för Justitiekanslerns tillsynsuppdrag.

Handlingarna i ärendet ska återlämnas till Åklagarmyndigheten för de åtgärder som kan vara aktuella där.

Ärendet har föredragits av Emilia Carlsten.

Mari Heidenborg

Exp. till: Anmälaren

Åklagarmyndigheten, Södra Skånes åklagarkammare (AM-86279-20)